

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Viitasaaren Kesäakatemia ry. ja Musiikin Aika-festivaali

2024 / Anu Kantola

Sisällys

1. Johdanto.....	2
2. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.....	3
2.1 Syrjinnän tunnistaminen.....	4
3. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Viitasaaren Kesäakatemia ry:n toiminnassa.....	6
3.1 Toiminnan kohderyhmä.....	6
3.2 Vapaaehtoistoiminta.....	7
3.3 Viestintä ja markkinointimateriaali.....	8
3.4 Esteettömyys ja saavutettavuus.....	9
3.5 Kansainvälisyys.....	9
4. Musiikin Aika -festivaalin kehittäminen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta.....	10

1. Johdanto

Tämä on Viitasaaren Kesäakatemia ry:n Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Sen tarkoituksena on ohjata toimintojen ja palvelujen, erityisesti Musiikin aika-festivaalin toteuttamista siten, että kaikilla toiminnan kohderyhmiin kuuluvilla ja henkilöstöllä olisi yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua.

Viitasaaren Kesäakatemia ry:n tarkoituksena on uuden taidemusiikin opetuksen ylläpitäminen ja kehittäminen sekä luovan ja esittävän säveltaiteen tunnetuksi tekeminen. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys järjestää Viitasaarella vuosittain musiikkifestivaalin ja siihen linkittyviä uuden taidemusiikin kursseja (Toimintasuunnitelma 2024).

Viitasaaren Kesäakatemia ry:n arvoihin kuuluvat musiikin ja taiteen itseisarvo, taiteellinen vapaus ja laatu, tinkimättömyys, merkityksellisyys ja näkemyksellisyys, ajankohtaisuus, yhdenvertaisuus ja moninaisuus sekä kansainvälisyys. Tämän suunnitelman on tarkoitus tukea näiden arvojen toteutumista kaikessa toiminnassa. Lisäksi suunnitelman avulla toimintaa kehitetään inklusiivisemmaksi ja tasa-arvoa sekä yhdenvertaisuutta edistetään tavoitteellisesti. Yhdistyksen työssä noudatetaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakeja.

Tämän Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman on laatinut koulutettu yhdenvertaisuusasiantuntija Anu Kantola yhteistyössä Viitasaaren Kesäakatemia ry:n kanssa heitä varten lokakuussa 2024.

2. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä ja syrjinnän kieltoa ohjaavat tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslait. Koska laeissa tasa-arvon edistäminen koskee sukupuolia ja yhdenvertaisuuden edistäminen muita ihmisen ominaisuuksia, tässä suunnitelmassa näitä termejä käytetään pääasiassa rinnakkain. Kun käytetään vain sanaa yhdenvertaisuus, tarkoitetaan sillä kaikkien ihmisten samanarvoisuutta riippumatta sukupuolesta tai mistään muista ominaisuuksista.

Tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin, sukupuolen ilmaisuun ja kehon sukupuolitettuihin piirteisiin liittyvä syrjintä ja ”edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä.” Laissa käytetyn binäärijaottelun (naiset ja miehet) lisäksi otetaan tässä suunnitelmassa huomioon tasa-arvon kohdalla kaikki sukupuoli-identiteetit yhdenvertaisesti.

Yhdenvertaisuuslain tarkoituksena on edistää ihmisten yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää.

Laissa kielletyt syrjintäperusteet:

- ikä
- alkuperä
- kansalaisuus
- kieli
- uskonto
- vakaumus
- mielipide
- poliittinen toiminta
- ammattiyhdistystoiminta
- perhesuhteet
- terveydentila

- vammaisuus
- seksuaalinen suuntautuminen
- tai muu henkilöön liittyvä syy.

Muu henkilöön liittyvä syy voi olla esimerkiksi ulkonäkö tai sosioekonominen asema.

Perhesuhteet syrjintäperusteena koskee kaikkia henkilön perhe- ja läheissuhteita sekä rakkaus- ja intiimisuhteita kunkin omaa määrittelyoikeutta kunnioittaen.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tosiasiallinen toteutuminen toiminnassa tarkoittaa sitä, että kaikille kohderymiin kuuluville taataan yhdenvertainen mahdollisuus osallistua ja tulla kohdatuksi toiminnassa. Toiminnan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta estäviä rakenteita ja toimintatapoja tulee tunnistaa, syrjintää pitää ehkäistä ja siihen puuttua ja yhdenvertaisuutta edistäviä toimenpiteitä tulee toteuttaa suunnitelmallisesti.

2.1 Syrjinnän tunnistaminen

Laki kieltää välittömän syrjinnän, välillisen syrjinnän, häirinnän, kohtuullisten mukautusten epäämisen sekä ohjeen tai käskyn syrjiä jotakuta työssä. Syrjinnän tunnistaminen myös vapaaehtoistoiminnan sekä eri kohderyhmien kohdalla on tärkeää, jotta voidaan varmistua toiminnan olevan turvallista kaikille osallistujille.

Välitön syrjintä on suoraa syrjintää. Välitöntä syrjintää on, kun henkilöä kohdellaan epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai voitaisiin kohdella samankaltaisessa tilanteessa. Syrjintää voi olla esimerkiksi pienemmän palkan maksaminen ilman hyväksyttävää syytä esimerkiksi maahanmuuttajalle, irtisanominen iän tai muun ominaisuuden perusteella tai rekrytoimatta jättäminen siksi, että hakija on vammaisen henkilö.

Välillinen syrjintä on epäsuoraa syrjintää. Välillinen syrjintä tarkoittaa sitä, että henkilö joutuu muihin nähden epäedulliseen asemaan näennäisesti puolueettoman säännöksen, perusteen tai käytännön vuoksi ilman, että tälle on hyväksyttävä syy. Välillistä syrjintää voi esimerkiksi olla, jos maahanmuuttaja ei saa työpaikkaa sen vuoksi, ettei hän osaa täydellisesti suomea, vaikka työ ei sitä edellytä.

Häirintä on yksi syrjinnän muodoista. Lainsäädännön mukaan häirintää on henkilön tai ihmisryhmän arvojen ja koskemattomuuden tarkoituksellista tai tosiasiallista loukkaamista laissa kielletyllä perusteella niin, että luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai hyökkäävä ilmapiiri. Häirinnän uhrin ei tarvitse itse kuulua ryhmään, johon esimerkiksi loukkaava vitsi on kohdistunut, jotta toiminnassa olisi kyse häirinnästä.

3. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus Viitasaaren Kesäakatemia ry:n toiminnassa

3.1 Toiminnan kohderyhmä

Viitasaaren Kesäakatemia ry:n toiminnassa ja Musiikin aika-festivaalilla toiminnan ensisijaisiksi kohderyhmiksi mainitaan toimintasuunnitelman perusteella seuraavat:

Musiikin harrastajat ja ammattilaiset: Tämä ryhmä koostuu niin musiikin harrastajista kuin ammattimuusikoista ja säveltäjistä, jotka ovat kiinnostuneita nykymusiikista ja haluavat syventää tietämystään ja taitojansa.

Opiskelijat ja nuoret musiikin tekijät: Kesäakatemian kurssit ja Musiikin aika-festivaali tarjoavat opiskelijoille ja nuorille taiteilijoille mahdollisuuden kehittää taitojaan ja verkostoitua alan ammattilaisten kanssa.

Yleisö: Viitasaaren asukkaat ja muut alueen asukkaat, jotka ovat kiinnostuneita kulttuuritapahtumista ja haluavat kokea uudenlaista musiikkia.

Muita tärkeitä kohderyhmiä:

Kulttuurialan ammattilaiset: Musiikkituottajat, kulttuurituotteiden markkinoijat, kulttuuripoliitikot ja muut alan ammattilaiset, jotka ovat kiinnostuneita nykymusiikin kentästä.

Opetusalan ammattilaiset: Musiikinopettajat ja muut koulutuksen parissa työskentelevät, jotka haluavat tutustua uusiin opetusmenetelmiin ja -materiaaleihin.

Rahoittajat ja sponsorit: Yritykset, säätiöt ja muut rahoittajat, joita kiinnostavat kulttuurialan hankkeet ja jotka haluavat tukea nykymusiikin edistämistä.

Erilaisten kohderyhmien kanssa toimiessa on varmistuttava siitä, ettei syrjintää ilmene. Lain mukaiset syrjintäperusteet ja yleinen syrjinnän määrittely on tehty suunnitelman aiemmassa osiossa ja ne tulee huomioida yksilöllisesti kunkin yksittäisen kohderyhmän kohdalla.

3.2 Vapaaehtoistoiminta

Musiikin Aika–festivaalilla käytetään palkattua henkilökuntaa ja kesätyöntekijöitä, joka on itsessään jo yhdenvertaisuutta edistävä asia. Festivaalin mahdollisesti kasvaessa tulevana vuosina, vapaaehtoistoiminnan kehittäminen tulee ajankohtaiseksi. Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen vapaaehtoistoiminnassa on oleellista, sillä vapaaehtoistoiminta tapahtumissa perustuu kunkin ihmisen sisäsyntyiseen motivaatioon toimia haluamansa asian eteen. Tällöin mm. turvallinen työskentelyilmapiiri ja esteettömyys täytyy arvioida uudelleen vapaaehtoistoiminnan näkökulmasta.

Esimerkkejä keinoista edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta vapaaehtoistoiminnassa:

- selkeät ohjeet toiminnalle ja turvallisemman tilan periaatteet
- monimuotoisuuden huomioiminen vapaaehtoisten rekrytoinnissa
- avoimen ilmapiirin ja kunnioittavan vuorovaikutuksen edistäminen
- vapaaehtoisten taitojen ja kiinnostuksen kohteiden huomioonottaminen työtehtävien jakamisessa
- fyysinen saavutettavuus ja esteettömyys
- viestinnän saavutettavuus ja esteettömyys (mm. kielikysymykset)

- palautteen kerääminen vapaaehtoistoiminnasta

3.3 Viestintä ja markkinointimateriaali

Viitasaaren Kesäakatemia ry:n ja Musiikin Aika-festivaalin viestinnässä ja markkinoinnissa on jo huomioitu tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmia. Yleisellä tasolla on hyvä huomioida ainakin seuraavia asioita.

Monimuotoisuuden huomioiminen kuvavalinnoissa ja visuaalisessa ilmeessä:

Erinäköisiä, erilaisista etnisistä taustoista tulevia ihmisiä, erilaisia apuvälineitä kuten pyörätuolia käyttäviä ihmisiä ja vaihtelevia kokoonpanoja.

Inklusiivinen kieli:

Syrjivän kielen ja stereotypisten ilmaisujuen välttäminen sekä sukupuolittavien termien (esim. hyvät naiset ja herrat) muotoilu yleisempään muotoon (esim. arvoisa yleisö). Monikielisyyden laajentaminen viestinnässä ja markkinoinnissa voi tulla tarpeeseen, mikäli kohderyhmiä päätetään lisätä. Lisävinkkejä inklusiiviseen kieleen viestinnässä saa esimerkiksi Elina Vainikaisen oppaasta "Syrjimätön kieli"

<https://www.ksl.fi/julkaisut/syrjimaton-kieli/>.

Viestinnän ja markkinoinnin saavutettavuus:

On hyvä varmistaa, että kaikki viestintä- ja markkinointimateriaalit ovat saavutettavissa kaikille, myös esimerkiksi näkövammaisille tai muille erityistarpeita omaaville.

Verkkosivujen saavutettavuudelle on omat kriteerinsä, jotka yleensä toteutuvat verkkosivujen toteuttajan toimesta.

3.4 Esteettömyys ja saavutettavuus

Viitasaaren Kesäakatemia ry:n ja Musiikin Aika-festivaalin toiminnassa on jo huomioitu esteettömyyttä ja saavutettavuutta mm. konserttien järjestämisen suhteen. Festivaalin tapahtumapaikoissa on havainnoinnin perusteella otettu huomioon erilaisia fyysisiä rajoitteita omaavat henkilöt. Festivaalialueen ja Viitasaarella sijaitsevien festivaalin toiminnan toteuttamiseen soveltuvien tilojen määrä on rajallinen.

Eri tapahtumapaikkojen osalta voisi olla hyödyllistä käyttää vielä apuna vammaisjärjestöjen esteettömyyskartoittajaa. Viestintä erilaisia apuvälineitä käyttäville olisi hyvä olla spesifiä ja käytetty tekniikka olisi hyvä olla listattuna. Tulkkauspalveluiden, kuten viittomakielen tulkin käyttäminen voi tulla kyseeseen festivaalin mahdollisesti kasvaessa tulevaisuudessa.

3.5 Kansainvälisyys

Viitasaaren Kesäakatemia ry ja Musiikin Aika-festivaali toimivat aktiivisesti kansainvälisessä yhteistyössä edistäen monimuotoisuutta ja kulttuurien välistä vuoropuhelua. Tämä näkyy muun muassa lukuisissa EU-hankkeissa, kansainvälisissä kursseissa ja yhteistyössä eri maiden taiteilijoiden kanssa. Kansainvälinen toiminta tuo festivaalille uusia näkökulmia ja ideoita, mikä rikastuttaa ohjelmistoa ja luo osallistujille mahdollisuuden kohdata erilaisia kulttuureja. Kesäakatemia pyrkii jatkuvasti laajentamaan kansainvälistä verkostoaan ja tarjoamaan osallistujille mahdollisuuksia kansainväliseen vaihtoon. Tavoitteena on luoda inklusiivinen ympäristö, jossa kaikki tuntevat olonsa tervetulleiksi riippumatta taustastaan tai kotimaastaan. Kansainvälisyys on olennainen osa Kesäakatemian toimintaa ja se tukee tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusperiaatteita.

4. Musiikin Aika -festivaalin kehittäminen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta

Festivaalin tärkeimmiksi kehittämistarpeiksi on toimintasuunnitelman mukaan määritelty yleisöpohjan laajentaminen, yleisökasvatuksen osuuden lisääminen, digitaalinen näkyvyys ja taiteiden välisyys. Muista festivaaleista erottautumisen tekijöiksi määritellään ohjelmasuunnittelu, jossa otetaan huomioon yhdenvertaisuuden ja monipuolisuuden tavoitteet.

Jo aiemmin mainittujen kohtien lisäksi yleisöpohjan laajentamisen kohdalla voidaan harkita esimerkiksi entistä laajempaa lippuhinnastoa, uusia viestintäkanavia ja monimuotoisuuden huomioimista esimerkiksi kohdistamalla markkinointia eri ikäryhmille. Yleisökasvatus nähdään tässä kontekstissa tiedon lisäämisenä, josta voidaan tehdä eri kohderyhmille houkuttelevaa monipuolistamalla esimerkiksi tapahtumapaikkoja, viemällä osa tapahtumista digitaaliseen muotoon tai kutsumalla monipuolisemmin eri kohderyhmien edustajia jakamaan tietouttaan. Digitaaliseen näkyvyyteen liittyy olennaisena saavutettavuus.

Ohjelmasuunnittelun osalta on hyvä pyrkiä luomaan teemaan pohjautuen monipuolinen ja inklusiivinen tapahtuma, jossa kaikki tuntevat olonsa tervetulleiksi. Huomioitavia seikkoja ovat esimerkiksi esiintyjien taustat sekä yleisön erilaiset tarpeet. Mahdollisuuksia voidaan tarjota eri ikäisille, eri kulttuuritaustoista tuleville ja erityistarpeita omaaville, kuten vaikka apuvälineitä käyttäville.